

Kuratorska Służba Sądowa w Polsce

**Posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP
21.03.2013r.**

KRAJOWA RADA KURATORÓW

DZIENNIK PRAW

R. 1919.

PAŃSTWA POLSKIEGO.

WARSZAWA.

№ 14.

8 lutego 1919.

Treść: 171. Dekret w przedmiocie utworzenia sądów dla nieletnich . 249

171

DEKRET

w przedmiocie utworzenia sądów dla nieletnich.

Art. 1. W miastach Warszawie, Łodzi i Lublinie tworzą się specjalne sądy pokoju dla nieletnich.

Sądy te rozpoznawać będą wszelkie sprawy karne, wynikłe na terytorjum danego miasta i należące do właściwości sądów pokoju, o ile oskarżonymi lub poszkodowanymi w tych sprawach są nieletni w wieku do lat 17.

Art. 2. Przy sądach dla nieletnich powstają urzędy stałych opiekunów sądowych, mianowanych przez sędziego z pośród osób obojga płci, szczególnie kwalifikujących się do sprawowania nadzoru nad nieletnimi.

Opiekunowie sądowi pobierają stałe wynagrodzenie z funduszów dyspozycyjnych sądu i przy sprawowaniu obowiązków podlegają wskazówkom sędziego według instrukcji, jaką w tej mierze wyda Minister Sprawiedliwości.

Art. 3. Przy sądach dla nieletnich mogą być urządzone specjalne izby dla pomieszczenia nieletnich, których pozostawienie na wolności nie będzie możliwym i którzy pozostawać tam będą pod dozorem opiekuna sądowego lub osoby przez sędziego wyznaczonej.

Art. 4. Przepisy wykonawcze, dotyczące organizacji sądów dla nieletnich oraz trybu rozpoznawania spraw w sądach, wyda Minister Sprawiedliwości, który też określi termin wprowadzenia niniejszego dekretu w życie.

Dan w Warszawie, dn. 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:
J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:
I. J. Paderewski

Minister Sprawiedliwości:
w z. *Smiarowski*

Geneza

1919 – opiekun sądowy

1929 – kurator dla nieletnich

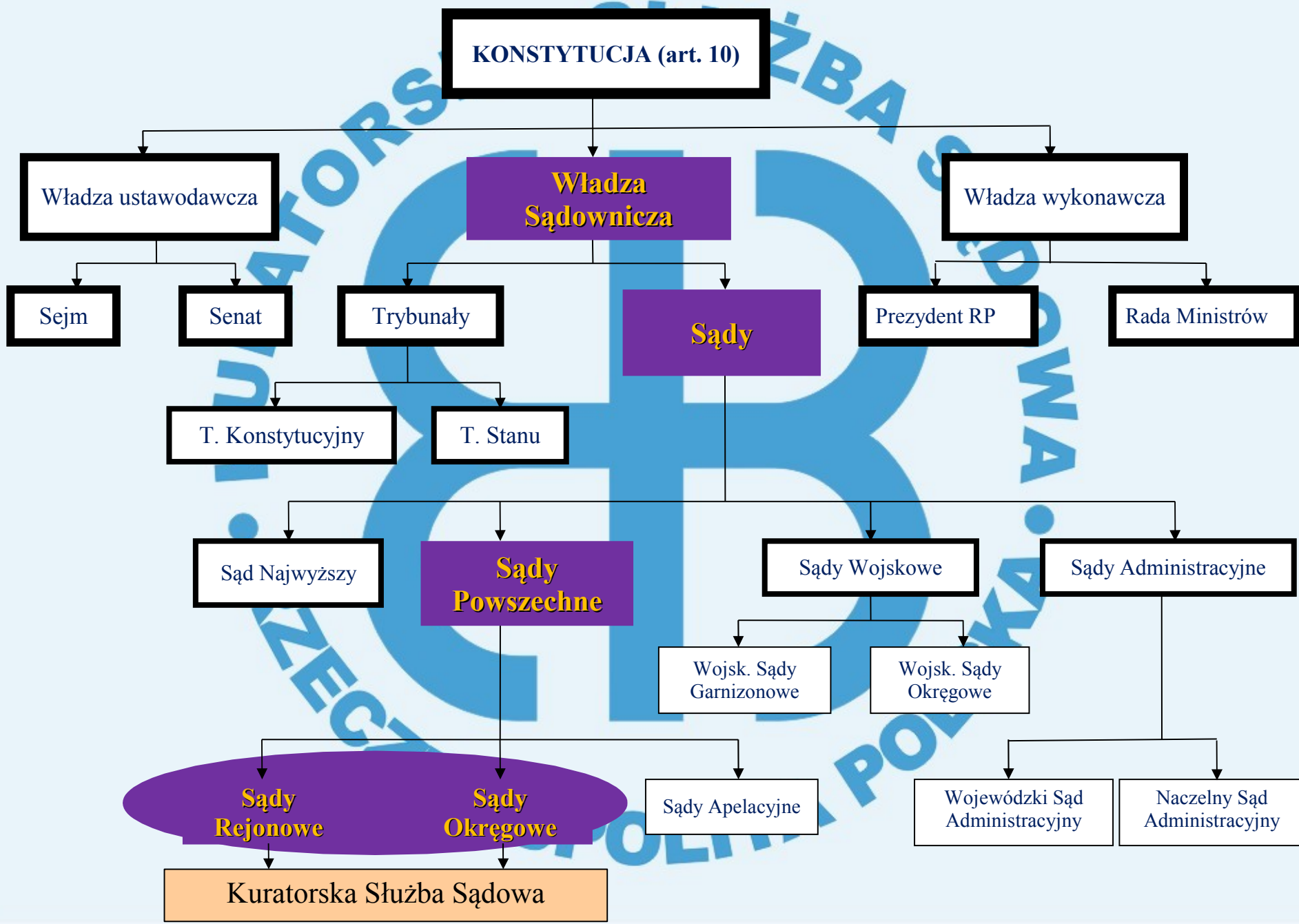
1965 – kurator dla dorosłych

2001 – kuratorska służba sądowa

KRAJOWA RADA KURATORÓW

Kuratorska Służba Sądowa w strukturze wymiaru sprawiedliwości w Polsce

Kuratorowska Służba Sądowa w Polsce

stan na dzień 30.06.2012r.

516 zespołów

5 208 etatów kuratorów,

w tym kadra zarządcza:

87 kuratorów okręgowych i zastępców

Kuratorzy rodzinni w sądach rejonowych:

1 999 zawodowych + 13 204 społecznych

Kuratorzy dla dorosłych w sądach rejonowych:

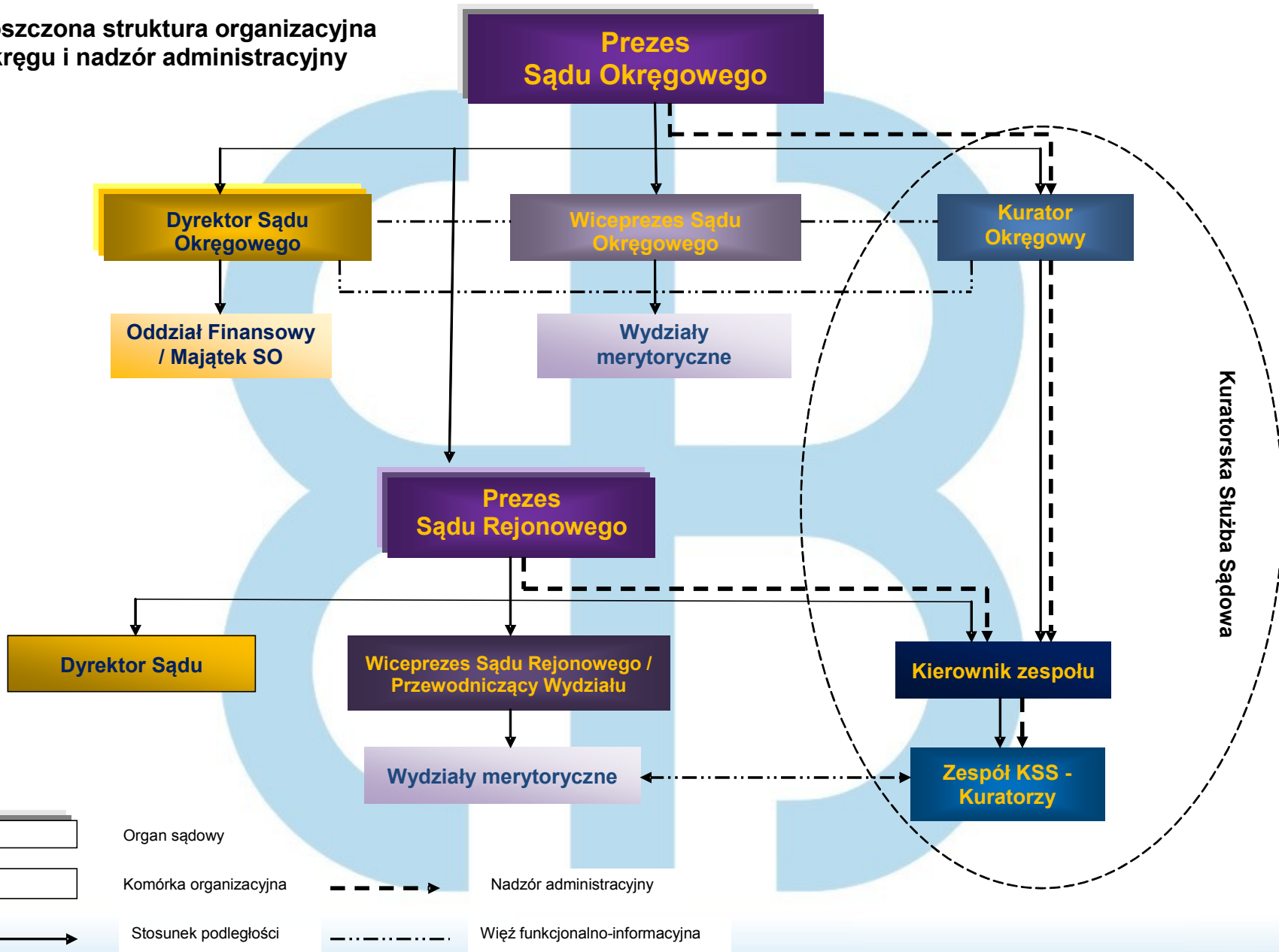
3 122 zawodowych + 18 008 społecznych

* Źródło: sprawozdanie MS - S 40 z dnia 17.08.2012r.,

KRAJOWA RADA KURATORÓW

Uproszczona struktura organizacyjna okręgu i nadzór administracyjny

Charakter zadań kuratorów

Określone przez prawo zadania o charakterze

- **diagnostycznym**
- **wychowawczo – resocjalizacyjnym**
- **profilaktycznym**
- **kontrolnym**

związane z wykonaniem
orzeczeń sądu.

Misja służby kuratorskiej

- Pomoc w readaptacji społecznej skazanych i resocjalizacja nieletnich
- Motywowanie i wspieranie rodziców w opiece i wychowaniu dzieci
- Ochrona dobra małoletnich dzieci
- Redukcja społecznej patologii i przestępczości
- Ochrona społeczeństwa

ZADANIA KURATORÓW

Kuratorzy rodzinni

Kuratorzy dla dorosłych

Postępowanie przed wydaniem orzeczenia

Postępowanie wykonawcze

Postępowanie przed wydaniem orzeczenia

Postępowanie wykonawcze

Wywiady środowiskowe

Nadzory tymczasowe

Nadzory

Odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej

Wywiady środowiskowe

Udział w kontaktach

Wywiady środowiskowe

Dozory

Kara ograniczenia wolności

Kontrola obowiązków w okresie próby

Udzielanie pomocy postpenitencjarnej

SDE

Wywiady środowiskowe

Przygotowanie do życia po ZK

Posiedzenia wykonawcze Sądu

Zespoły interdyscyplinarne

Nadzór nad wykonywaniem środka karnego

Kuratorzy dla dorosłych

Liczba prowadzonych spraw
(na dzień 30.06.2012)

SPRAWY OGÓŁEM	DOZORY	DOZÓR ELEKTRO-NICZNY (SDE)	KARA OGRANICZENIA WOLNOŚCI (KOW)	KONTROLA WYKONANIA OBOWIĄZKÓW I INNE SPRAWY	WYWIADY ŚRODOWIS-KOWE
430 063	267 274	4 140	93 514	60 193	167 322 (od 1 stycznia do 30 czerwca 2012)

Kuratorzy dla dorosłych w pierwszym półroczu 2012r. zakończyli 108 % spraw w stosunku do wpływu.

Źródło; MS-S40 z dnia 17.08.2012r.

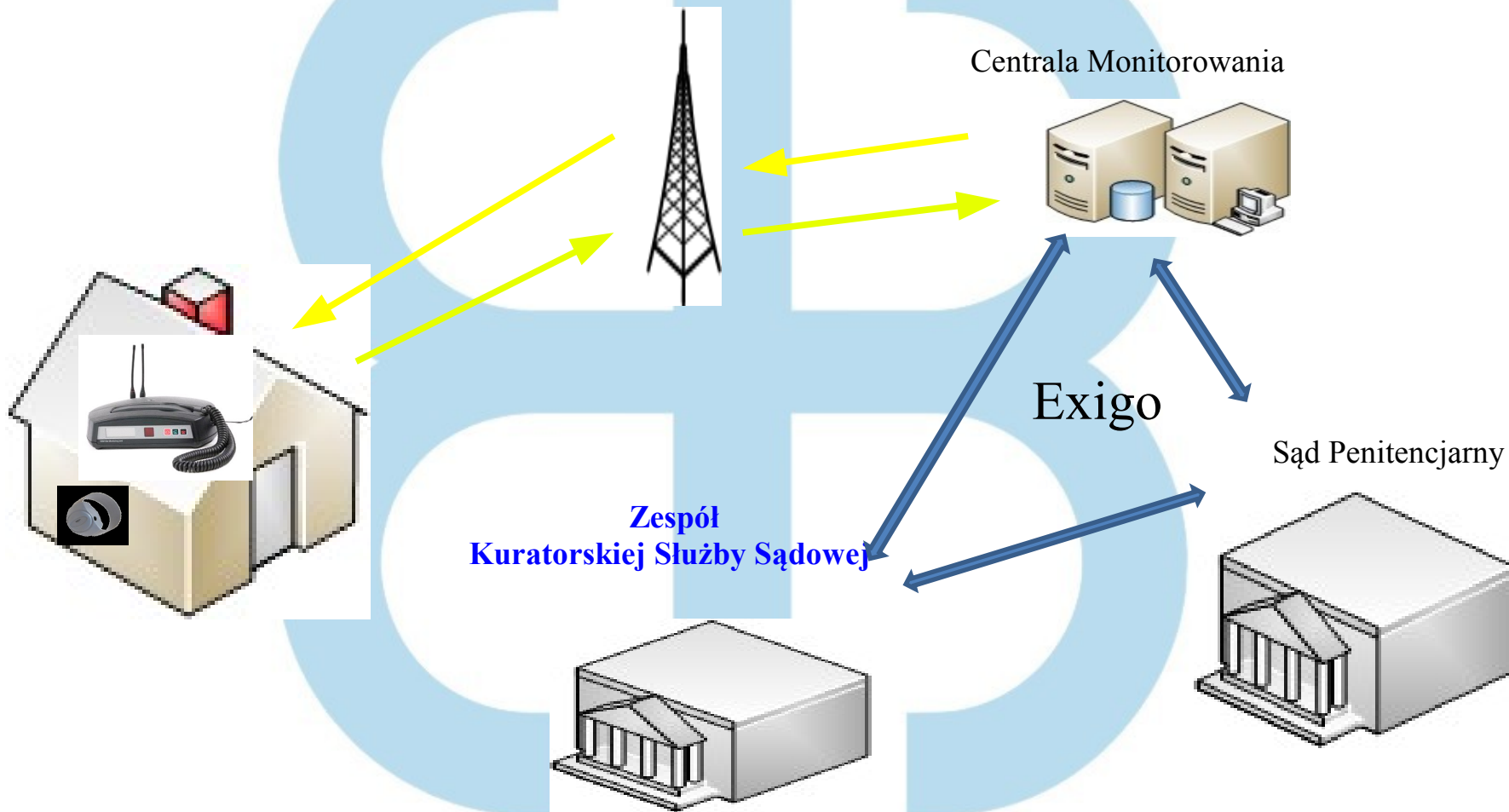
KRAJOWA RADA KURATORÓW

Dozór Elektroniczny jako nieizolacyjny system wykonywania kary pozbawienia wolności

Zródło: Dozór elektroniczny. Informator. http://dozorelektroniczny.gov.pl/Documents/2_Informator%20dla%20skazanego%20odbywaj%C4%85cego%20kar%C4%99%20w%20systemie%20dozoru%20elektronicznego.pdf (19.03.2013)

Schemat działania SDE

Organizowanie kary ograniczenia wolności

Praca społecznie użyteczna

Liczba

zakończonych spraw

2010 – 109 400 spraw

2011 – 113 332 spraw

2012 – 68 610 spraw

(od 1 stycznia do 30 czerwca 2012r.)

Liczba

wykonanych godzin

2010 – 6 103 204 h

2011 – 7 228 393 h

2012 – 4 313 885 h

(od 1 stycznia do 30 czerwca 2012r.)

KRAJOWA RADA KURATORÓW

Kuratorzy rodzinni

Liczba prowadzonych spraw
(na dzień 30.06.2012)

SPRAWY OGÓŁEM	NADZORY	INNE SPRAWY	WYWIADY ŚRODOWISKOWE	ODEBRANIE OSOBY PODLEGAJĄCEJ WŁADZY RODZICIELSKIEJ
178 584	149 888	28 696	173 198 (od 1 stycznia do 30 czerwca 2012)	834 sprawy 1098 osób (od 1 stycznia do 30 czerwca 2012)

Kuratorzy rodzinni w pierwszym półroczu 2012r. zakończyli 104 % spraw w stosunku do wpływu.

Źródło; MS-S40 z dnia 17.08.2012r.

KRAJOWA RADA KURATORÓW

ODEBRANIE OSOBY PODLEGAJĄCEJ WŁADZY RODZICIELSKIEJ

834 odebrania **1098** dzieci
(od 1 stycznia do 30 czerwca 2012)

KRAJOWA RADA KURATORÓW

OŚRODKI KURATORSKIE

Liczba ośrodków kuratorskich – **105**

Liczba nieletnich skierowanych do ośrodka kuratorskiego :

w roku 2010:.....1641

w roku 2011:.....1601

czerwiec 2012:.....1615

VI INTEGRACYJNY TURNIEJ
PIŁKI NOŻNEJ
OŚRODKÓW KURATORSKICH

JAROCIN 2012

KRAJOWA RADA KURATORÓW

OŚRODKI KURATORSKIE

485 zł

(średnie miesięczne koszty utrzymania 1 uczestnika zajęć w ośrodku kuratorskim.
Źródło: badania Krajowej Rady Kuratorów (KRK) dotyczące ośrodków kuratorskich przeprowadzone w okresie od marca do maja 2012r.)

ZAKŁADY POPRAWCZE

4 532 zł - 18 310 zł

(wydatki na 1 wychowanka w zakładach poprawczych w 2008r.

Kwoty te uzależnione były od rodzaju zakładu oraz liczby wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym)

Liczba wykonywanych zadań przez kuratorów na koniec 2011r.

1. Kuratorzy dla dorosłych

- **443 953** spraw (zakończono **296 512** spraw)
- plus **320 088** wywiadów środowiskowych

2. Kuratorzy rodzinni

- **179 816** spraw (zakończono **97 381** spraw)
- plus **345 174** wywiady środowiskowe

3. Kuratorzy na koniec 2011r. prowadzili blisko **625 000** spraw i przeprowadzili w ciągu roku ponad **665 000** wywiadów.

Średnie obciążenie zawodowego kuratora sądowego na koniec 2011r.

1. Kurator dla dorosłych

- **141,5** sprawy (w tym **87,7** dozorów + **31,2** sprawy kow + **22,6** pozostałe)
(zakończył **94,5** sprawy)
- plus **102** wywiady środowiskowe
- w połowie 2012r. obciążenie wynosiło **137,8** spraw

2. Kurator rodzinny

- **91** spraw (w tym **76,1** nadzorów + **14,9** pozostałe sprawy)
(zakończył **49,3** spraw)
- plus **174,6** wywiadów środowiskowych
- w połowie 2012r. obciążenie wynosiło **89,3** sprawy

* Średnie obciążenie pracą kuratora zawodowego pozostaje niezmiennie na wysokim poziomie

Koszty służby kuratorskiej w Polsce

Wydatki na służbę kuratorską w roku 2011:

Wynagrodzenia kuratorów zawodowych	387 963 000 zł*
Ryczałty (zwrot kosztów) kuratorów społecznych	150 000 000 zł

---

540 000 000 zł

623 769 podopiecznych (kuratorów rodzinnych i dla dorosłych)
665 262 wywiadów (55 438 miesięcznie)

Orientacyjne wydatki na pracę z jednym przypadkiem
(dozór, k.o.w., nadzór, wywiad środowiskowy)

795 zł w skali roku
66 zł miesięcznie

*Źródło: Departament Budżetu i Inwestycji, Budżet 2011, s. 26, <http://bip.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/budzet/>

KRAJOWA RADA KURATORÓW

Podopieczni kuratorów

Osoby których dotyczy postępowanie:
(ok. 1 300 000 osób rocznie)

- Dorośli skazani
- Dorośli, którym warunkowo umorzono postępowanie karne
- Nieletni
- Rodzice, którym ograniczono władzę rodzicielską
- Osoby dorosłe całkowicie ubezwłasnowolnione
- Osoby dorosłe zobowiązane do leczenia odwykowego
- Rodziny podopiecznych

Działalność kuratorów sądowych w środowiskach lokalnych

- zespoły interdyscyplinarne i grupy robocze
- komisje rozwiązywania problemów alkoholowych
- ośrodki kuratorskie
- terenowe rady ds. społecznej readaptacji i pomocy skazanym
- udział kuratorów w różnych fundacjach, stowarzyszeniach, organizacjach lokalnych
- prowadzenie zajęć w grupie osadzonych w oddziałach zewnętrznych aresztów śledczych w ramach Więziennego Klubu Pracy
- punkty interwencji kryzysowej
- punkty „Niebieska Linia”
- telefon zaufania dla dzieci i młodzieży
- współtworzenie Lokalnych Systemów Profilaktyki Krzywdzenia Małych Dzieci
- udział w rekwalifikacji domów dziecka
- współtworzenie Środowiskowych Programów Profilaktyki dla Dzieci i Młodzieży
- prowadzenie działalności edukacyjno - profilaktycznej uczestnicząc w komisjach wychowawczych, a także w spotkaniach z młodzieżą w szkołach w ramach godzin wychowawczych

Działalność kuratorów na forum ogólnopolskim

DZIENNIK PRAW

R. 1919 - 2009

PAŃSTWA POLSKIEGO

---

90 LECIE KURATELI SĄDOWEJ W POLSCE

JK

I KONGRES
KURATORSKI

Historia - Terażniejszość - Przyszłość

Pod Patronatem Ministra Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej

Ustka, 15 - 17 czerwca 2009 roku

W programie obrad między innymi: kluczowe momenty w historii kurateli sądowej w Polsce organizacja i zadania kurateli sądowej w Polsce i na świecie perspektywy rozwoju służby kuratorskiej - nowe zadania, nowe metody i nowe formy współpracy.

Z udziałem przedstawicieli władz i służb, ludzi sztuki i gości zagranicznych.

Organizatorzy:
MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kooperacja:
CENTRUM KRAJOWA KURATORIA

Partnerzy:
KRAJOWA RADA KURATORÓW

KRAJOWA RADA KURATORÓW

Konferencje (sejmowa, senackie, probacja, ośrodki kuratorskie, kara ograniczenia wolności)

Senat Rzeczypospolitej *Zapobieganie i zwalczanie przestępczości w Polsce przy zastosowaniu probacyjnych środków karnia*, konferencja zorganizowana 1-2 grudnia 2003r.

Senat Rzeczypospolitej *Polski system probacji, stan i kierunki rozwoju w kontekście standardów europejskich*, konferencja zorganizowana przez Komisję Praw Człowieka i Praworządności 27-28 października 2008r.

11 grudnia 2009 roku, Konferencja „90 lat kurateli sądowej w Polsce. Historia- Teraźniejszość- Przyszłość”. Organizatorami konferencji były Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP i Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Senatu RP we współpracy z Ministrem Sprawiedliwości i Krajową Radą Kuratorów.

Krajowa Rada Kuratorów wspólnie z PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie zorganizowała w dniu 10 maja 2012 roku ogólnopolską konferencję: *Ośrodki kuratorskie – szansa na resocjalizację nieletnich w środowisku lokalnym*, którą honorowym patronatem objął Minister Sprawiedliwości.

Odbyły się również konferencje na poziomie okręgów organizowane we współpracy z samorządami lokalnymi, objęte patronatem Ministra Sprawiedliwości, dotyczące m.in. wykonywania kary ograniczenia wolności - 2011r.

Ogólnopolska konferencja :
OSRODKI KURATORSKIE
szansa na resocjalizację nieletnich
w środowisku lokalnym
10 maja 2012r. godz.10⁰⁰
WARSZAWA pl. Bankowy 1

KRAJOWA RADA KURATORÓW

Działalność kuratorów na forum ogólnopolskim

- współpraca Krajowej Rady Kuratorów z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury
(staże zagraniczne, współpraca międzynarodowa, szkolenia)
- Strategia „Wymiar Sprawiedliwości 2020” - udział w pracach
- „Sprawne Państwo 2011-2020” - konsultacja
- współpraca z uczelniami wyższymi
- współorganizowanie kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

TYDZIEŃ POMOCY OSO BOM POKRZYWDZONYM PRZEST ĘPSTWEM

25.02 – 02.03.2013r.

Szczegółowa informacja
dotycząca działań będzie
umieszczone na stronach
internetowych

MS.gov.pl
pokrzywdzeni.gov.pl
LEX.pl/pokrzywdzeni

Jeśli jesteś osobą pokrzywdzoną przestępstwem, skorzystaj:

- > z bezpłatnej informacji prawnej
  - > z bezpłatnych konsultacji psychologicznych
- w Ośrodkach Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przemocą

Abdca organizacja ewaluacja przy współpracy

Wolters Kluwer
Polska

DYŻURNI SPECJALISTÓW:

Powiaty: 10.00 – 18.00
Sobota: 10.00 – 13.00

Warszawa
Krajowa Rada Kuratorów
ul. Chałubińskiego 10
00-625 Warszawa
t. 22 624 12 00
f. 22 624 12 01
www.krk.gov.pl

Łódź
Krajowa Rada Kuratorów
ul. Chałubińskiego 10
90-000 Łódź
t. 42 232 12 00
f. 42 232 12 01
www.krk.gov.pl

Katowice
Krajowa Rada Kuratorów
ul. Chałubińskiego 10
40-000 Katowice
t. 32 232 12 00
f. 32 232 12 01
www.krk.gov.pl

Wrocław
Krajowa Rada Kuratorów
ul. Chałubińskiego 10
50-000 Wrocław
t. 71 232 12 00
f. 71 232 12 01
www.krk.gov.pl

Bydgoszcz
Krajowa Rada Kuratorów
ul. Chałubińskiego 10
85-000 Bydgoszcz
t. 52 232 12 00
f. 52 232 12 01
www.krk.gov.pl

Gdańsk
Krajowa Rada Kuratorów
ul. Chałubińskiego 10
80-000 Gdańsk
t. 58 232 12 00
f. 58 232 12 01
www.krk.gov.pl

Opole
Krajowa Rada Kuratorów
ul. Chałubińskiego 10
45-000 Opole
t. 47 232 12 00
f. 47 232 12 01
www.krk.gov.pl

Legnica
Krajowa Rada Kuratorów
ul. Chałubińskiego 10
53-000 Legnica
t. 76 232 12 00
f. 76 232 12 01
www.krk.gov.pl

Wrocław
Krajowa Rada Kuratorów
ul. Chałubińskiego 10
50-000 Wrocław
t. 71 232 12 00
f. 71 232 12 01
www.krk.gov.pl

Wrocław
Krajowa Rada Kuratorów
ul. Chałubińskiego 10
50-000 Wrocław
t. 71 232 12 00
f. 71 232 12 01
www.krk.gov.pl

KRAJOWA RADA KURATORÓW

Współpraca środowiska kuratorskiego

Ustawowym reprezentantem kuratorów sądowych jest
Krajowa Rada Kuratorów

W Polsce działa kilka stowarzyszeń kuratorskich ;

- Dolnośląskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych „Frontis”
- Krajowe Stowarzyszenie Zawodowych Kuratorów Sądowych
- Pomorskie Stowarzyszenie Zawodowych Kuratorów Sądowych
- Wielkopolskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych
- Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych

POMORSKIE STOWARZYSZENIE
ZAWODOWYCH KURATORÓW SĄDOWYCH

KRAJOWA RADA KURATORÓW

Działalność Stowarzyszeń

- Organizowanie seminariów i konferencji naukowych dotyczących probacji i kurateli sądowej
- Organizowanie szkoleń dla kuratorów sądowych
- Współpraca ze służbami probacyjnymi innych krajów (Dania, Niemcy, Wlk.Brytania, USA, Hiszpania)
- Prowadzenie punktów konsultacyjnych dla poszkodowanych przestępstwami
- Organizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej
- Organizowanie turniejów piłkarskich ośrodków kuratorskich
- Propagowanie idei probacji, readaptacji społecznej sprawców przestępstw i sprawiedliwości naprawczej
- Dbanie o właściwą rangę i wysoki poziom etyczny zawodu kuratora

Dnia 9 maja 2012r. w Warszawie KRK i Stowarzyszenia podpisały „Deklarację współpracy”

Warszawa dnia 9 maja 2012r.

Viribus unitis

DEKLARACJA WSPÓŁPRACY

Mając na względzie sprawne wykonywanie powierzonych kuratorom sądowym zadań i dobro osób objętych ich oddziaływaniem oraz dbałość o właściwą rangę i wysoki poziom etyczny zawodu kuratora, deklarujemy zgodne działanie na rzecz usprawniania systemu kurateli w Polsce i tym samym zwiększenia bezpieczeństwa obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

Naszym wspólnym celem jest budowanie nowoczesnej, dobrze zorganizowanej, odpowiednio licznej i właściwie wyposażonej służby kuratorskiej, która będzie w stanie sprostać zadaniom nakładanym na nią przez ustawodawcę.

Krajowa Rada Kuratorów
Przewodniczący Andrzej Martuszewicz .....

Dolnośląskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych „Frontis”
Prezes Aleksander Samek .....

Krajowe Stowarzyszenie Zawodowych Kuratorów Sądowych
Prezes Andrzej Martuszewicz .....

POMORSKIE STOWARZYSZENIE
ZAWODOWYCH KURATORÓW SĄDOWYCH

Pomorskie Stowarzyszenie Zawodowych Kuratorów Sądowych
Prezes Krzysztof Stasiak .....

Wielkopolskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych
Prezes Wojciech Mroczkowski .....

Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych
Prezes Marek Lach .....

Odbiór społeczny kuratorów

90% badanych zna funkcję kuratora sądowego, w tym:

96% respondentów uważa służbę kuratorską za potrzebną

66% badanych dobrze i raczej dobrze ocenia działania kuratorów sądowych

8% raczej źle i zdecydowanie źle ocenia działania kuratorów sądowych

26% nie ma zdania

Źródło: Raport końcowy z badania opinii publicznej *Wizerunek wymiaru sprawiedliwości, ocena reformy wymiaru sprawiedliwości, aktualny stan świadomości społecznej w zakresie alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów oraz praw osób pokrzywdzonych przestępstwem*, Raport przygotowany przez TNS OBOP dla Ministerstwa Sprawiedliwości RP, Warszawa, lipiec 2011, s. 58-60.

KRAJOWA RADA KURATORÓW

Podsumowanie

- **5 208** zawodowych kuratorów sądowych wspieranych przez **31 000** kuratorów społecznych każdego roku wykonuje zadania wobec blisko **1 300 000** osób
- Skazani kontrolowani przez kuratorów wykonali w 2011r. **7 228 393** godziny prac na cele społeczne, a w I połowie 2012r. **4 313 885** godzin (prace te organizują kuratorzy)
- Kuratorzy prowadzą **105** ośrodków kuratorskich
- Obciążenie kuratorów od kilku lat utrzymuje się na zbliżonym, wysokim poziomie (porównanie 2011r i I połowy 2012r.)
- Wzrasta różnorodność wykonywanych obowiązków np. SDE, zmiana od połowy 2010r. prowadzenia spraw Wo, zespoły interdyscyplinarne,
- Niedostatek wsparcia biurowego kuratorów – na **516** działających zespołów tylko **250** zespołów posiada sekretariaty, a **90** zespołów nie posiada żadnej obsługi biurowej (dane na dzień 30.06.2012r.)
- Brak standaryzowanych narzędzi pracy kuratora np. dla celów diagnostycznych i szacowania ryzyka
- Brak obiektywnych kryteriów oceny skuteczności pracy kuratora sądowego

KRAJOWA RADA KURATORÓW
Ministerstwo Sprawiedliwości

Al.Ujazdowskie 11; 00-950 Warszawa

tel. (48 22) 2390712